

SXEDIO.GK4

23.7.1954: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΣΕ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΑΛΕΙ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΛΑΟ ΝΑ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΡΕΤΤΑΝΟΥΣ

Η Εθνοσυνέλευση που συγκάλεσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στον καθεδρικό ναό Αγίου Ιωάννου στη Λευκωσία πραγματοποιήθηκε όπως είχε προγραμματισθεί στις **23 Ιουλίου 1954**.

Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της Συνέλευσης ήταν ότι σ' αυτήν αντιπροσωπεύονταν μόνο άνθρωποι της Δεξιάς.

Τον Κυπριακό λαό, ή μάλλον τη Δεξιά αντιπροσώπευαν **692** αντιπρόσωποι. Ο κάθε ένας αντιπροσώπευε, σύμφωνα με την Εθναρχία, χίλιους κατοίκους. Από τους **602** αντιπροσώπους που είχαν εκλεγεί από τα εθνικόφρονα σωματεία και συλλόγους περιλαμβάνονταν και ως αριστείνδην τα μέλη του Εθναρχικού Συμβουλίου, οι δήμαρχοι των πόλεων και κωμοπόλεων της Δεξιάς και ο γηραιός πολιτευτής Ιωάννης Κυριακίδης.

Τελικά στην Εθνοσυνέλευση μετέσχαν **555** από τους **602** αντιπροσώπους. Οι **47** απουσίαζαν για διάφορους λόγους.

Κύριος ομιλητής ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, η ομιλία του ήταν μακρά και κάλυψε όλα τα θέματα από τα προβλήματα του λαού μέχρι την αναμενόμενη προσφυγή στον ΟΗΕ.

Είπεν επίσης ότι η Εθνοσυνέλευση θα αποτελούσε μόνιμο σώμα και θα συγκαλείτο και έκτακτα όταν το απαιτούσαν οι συνθήκες "διά την ρύθμισιν βασικών λεπτομερειών της εθνικής μας υποθέσεως και την αντιμετώπισιν των εκάστοτε νέων καταπιεστικών μέτρων της εν Κύπρω αγγλικής πολιτικής".

Ο Μακάριος κάλεσε ουσ αντιπροσώπους στην Εθνοσυνέλευση να απορρίψουν κάθε προσφορά συντάγματος το οποίο χαρακτηρίσε σαν κρημνό και

δούριο Ιππο και πρόσθεσε:

" Ως εκπρόσωποι του Κυπριακού λαού εις την Εθνοσυνέλευσιν αυτήν ας διακηρύξωμεν και πάλιν ότι αποκρούομεν οιανδήποτε μορφήν συντάγματος και μία είναι η αξίωσις μας. Η ελευθερία διά της ενώσεως με την Ελλάδα. Διά την πραγματοποίησιν της αξιώσεως αυτής θα συνεχίσωμεν τον αγώνα".

Είπε ο Μακάριος:

"Πανιερώτατοι,

Αξιότιμοι κύριοι Εθναρχικοί Σύμβουλοι.

Αξιότιμα μέλη της Παγκυπρίου

Εθνοσυνελεύσεως.

Ιδιαιτέραν αισθανόμεθα χαράν και συγκίνησιν επικοινωνούντες με τους εκλεκτούς εκπροσώπους των πόλεων και χωρίων της νήσου, συνελθόντος σήμερον εις τον ιερόν τούτον χώρον, ίνα από κοινού προβώμεν εις διαπιστώσεις επί της εξελίξεως του εθνικού Κυπριακού ζητήματος και συσκεφθώμεν περί των ενδεικνυομένων περαιτέρω ενεργειών προς πραγματοποίησιν της εκπεφρασμένης αξιώσεως μας να απαλλαγώμεν του αγγλικού αποικιακού καθεστώτος και να ενωθώμεν με την Μητέρα Πατρίδα, την Ελλάδα.

Χαιρετίζομεν την ενταύθα παρουσίαν υμών με την έκφρασιν της πεποιθήσεως ότι η σύστασις της παρούσης Παγκυπρίου Εθνοσυνελεύσεως, η οποία εκλήθη σήμερον εις την πρώτην αυτής συνεδρίαν, θα αποτελέση αφειτηρίαν νέας εξορμήσεως και συντόνου αγώνος διά την ανάκτησιν της Εθνικής Ελευθερίας μας.

Τον θεσμόν της Εθνοσυνελεύσεως υπηγόρευσαν αφ' ενός μεν η εν Κύπρω εφαρμοζόμενη αποικιακή πολιτική και αφ' ετέρου η προς τα Ηνωμένα Εθνη πορεία του ζητήματος μας κατόπιν της επισήμου υιοθετήσεως αυτού υπό της ελληνικής Κυβερνήσεως. Αποτελεί γεγονός αναμφισβήτητον ότι το κυπριακόν ζήτημα εσημείωσε τελευταίως ραγδαίαν εξέλιξιν και πρόοδον την οποίαν η Κυβέρνησις επιζητεί παντοιοτρόπως να ανακόψη. Νομίζομεν ότι διά πρώτην φοράν το αγγλικόν Υπουργείον Αποικιών σκέπτεται με σοβαρότητα και αντιμετωπίζει με δραστηριότητα την

εκ της εξελίξεως του Κυπριακού δημιουργηθείσαν διά τους Αγγλους δυσάρεστον κατάστασιν, την οποίαν εν τη προσπάθειά των να μεταβάλουν μέρχονται όλους τους τρόπους και μεθόδους, τας οποίας από μακράν αποικιακήν πείραν εδιδάχθησαν. Εντονος λοιπόν απαιτείται η προσοχή και η επαγρύπνησις του κυπριακού λαού και η αντίδρασις κατά της τοιαύτης αγγλικής πολιτικής.

Διά την καλλιτέραν άμυνα και αντίδρασιν κατά της αγγλικής επιβολής εκρίθη υπό της Εθναρχίας σκόπιμος η σύστασις Παγκυπρίου Εθνοσυνελεύσεως, ενός ευρυτέρου δηλαδή σώματος περιλαμβάνοντος αντιπροσώπους όλων των πλέον και χωριών της νήσου.

Ποίος ο σκοπός και το έργον της Εθνοσυνελεύσεως. Ηκούσαμεν πολλάς αντιρρήσεις, εναντίον του θεσμού της Εθνοσυνελεύσεως, ως ουδένα σκοπόν εξυπηρετούντος. Εν αδίκω όμως ευρίσκονται οι προβάλλοντες τας αντιρρήσεις. Η Εθνοσυνέλευσις θα είναι το μέσον διά του οποίου αι απόψεις της Εθναρχίας θα διαβιβάζωνται προς τον λαόν, όπως και αντιθέτως αι απόψεις του λαού προς την Εθναρχίαν θα ευρίσκειται εις στενωτέραν επαφήν μετά του λαού. Τα μέλη της εθνοσυνελεύσεως θα είναι εις την πόλιν ή το χωρίον των εκείνοι οίτινες θα έχουν την φροντίδα της εκτελέσεως των εκάστοτε επί του εθνικού ζητήματος λαμβανομένων αποφάσεων, θα αποτελούν δε επίσης τους κατά τόπους πυρήνας καλλιτέρας οργανώσεως του εσωτερικού λεγομένου μετώπου. Ωσαύτως η εις το εσωτερικόν διαφώτισις καθίσταται διά της Εθνοσυνελεύσεως ευχερεστέρα. Εκαστον μέλος της Εθνοσυνελεύσεως θα αναλάβη εις την κοινότητα του και έργον διαφωτίσεως.

Πολλάκις ηκούσαμεν δυσμενή σχόλια δι' ωρισμένας αποφάσεις και ενεργείας της Εθναρχίας.. Εκ των επικρίσεων τούτων άλλαι μεν προέρχονται εκ κακής πίστεως ή από ελατήρια προσωπικά και εθνικώς ύποπτα, άλλαι όμως εξ αγνών προθέσεων και αγαθών ελατηρίων, την εξυπηρέτησιν του εθνικού συμφέροντος, αποσκοπούσαι. Εις τας κακοβούλους αυτάς επικρίσεις αναφερόμενοι, λέγομεν ότι πολλάί

τούτων ίσως δεν θα εγίνοντο, εάν οι επικρίνοντες εγνώριζον τας σκέψεις και τα επιχειρήματα τα οποία υπηγόρευσαν τας υπ' αυτών επικριθείσας εθναρχικάς αποφάσεις.

Διά του θεσμού της Εθνοσυνελεύσεως, η Εθναρχία έρχεται εις άμεσον επαφήν με ευρύ ανιπροσωπευτικόν σώμα του Κυπριακού λαού, ενώπιον του οποίου αναπτύσσονται αι σκέψεις και τα επιχειρήματα και ανταλλάσσονται απόψεις επί της ληπτέας αποφάσεως και των μέτρων ενεργείας διά την προαγωγήν του ζητήματος μας προς την λύσιν του. Διά της τοιαύτης άμεσου επικοινωνίας με εκπροσώπους του λαού και της διαλογικής συζητήσεως επί του τρόπου χειρισμού της εθνικής μας υποθέσεως, οι εκπρόσωποι ούτοι του λαού και μέλη της Εθνοσυνελεύσεως όχι μόνον θα είναι μέτοχοι κατά άμεσον τρόπον των απόψεων, αι οποίαι υπηγόρευσαν την οιανδήποτε Εθναρχικήν ενέργειαν, αλλά θα είναι και οι φορείς των απόψεων τούτων εις την κοινότητα των. Κατ' αυτόν τον τρόπον ο λαός θα είναι ευρύτερον κοινωνός των σκέψεων της εθνικής Ηγεσίας του προς ταύτην ή εκείνην την ενέργειαν και ουδεμία επίκρισις θα δικαιολογείται. Βεβαίως, η Εθναρχούσα Εκκλησία ευρίσκεται εις επαφήν μετά του λαού και εκτελεί έργον διαφωτίσεως διά θρησκευτικών εθνικών κηρυγμάτων, την δι' απ' ευθείας όμως επικοινωνίαν διά διαλογικής συζητήσεως, δεν δύναται να αντικαταστήση κατά πάντα το κήρυγμα, ως επίσης ούτε και ο τύπος. Άλλως τε ως και εν αρχή είπομεν, διά του θεσμού της Εθνοσυνελεύσεως, η Εθναρχία δεν αναπτύσσει μόνον τας απόψεις της προς εκπροσώπους του λαού, αλλά και ακούει απόψεις και συζητεί εισηγήσεις διά την λήσιν ορθής αποφάσεως. Επί πλέον διά της Εθνοσυνελεύσεως ο λαός συμμετέχει ενεργότερον των ευθυνών διεξαγωγής του αγώνος. Η Εθναρχία είναι βεβαίως φύσει και θέσει ηγέτης του αγώνος, χωρίς όμως τούτο να σημαίνει ότι όλα αι ευθύνηαι πρέπει εις αυτήν εξ ολοκλήρου να επιφορτίζωνται, ανεύθυνος δε κατά πάντα να είναι ο λαός. Εις υπόδουλον τόπον αγωνιζόμενον διά την

ανάκτησιν της ελευθερίας του, όλοι έχουν ευθύνας, άλλος περισσοτέρας και άλλος ολιγωτέρας, πάντως όμως πάντες είναι μέτοχοι ευθυνών.

Η Εθνοσυνέλευσις θα είναι μόνιμον σώμα, εφ' όσον απαιτεί τούτο η πορεία του ζητήματος μας, θα συγκαλήται δε εκτάκτως διά την ρύθμισιν βασικών λεπτομερειών της εθνικής μας υποθέσεως και την αντιμετώπισιν των εκάστοτε νέων καταπιεστικών μέτρων της εν Κύπρω αγγλικής πολιτικής.

Ποία η ασκουμένη εν Κύπρω αγγλική πολιτική είναι γνωστή και πικράν πείραν αυτής λαμβάνει καθ' εκάστην ο κυπριακός λαός. Ιδιαιτέρως όμως τονίζομεν ότι κατά τα τελευταία έτη η αγγλική πολιτική κατέστη πλέον ύπουλος και επίβουλος αποσκοπούσα εις την διάβρωσιν του εθνικού φρονήματος και ασκούσα πολιτικήν διαφθοράς. Ηθικόν δούλων επιδιώκουν να επιβάλουν εις τον λαόν μας οι Αγγλοι. Η Κυβερνητική εύνοια επιδεικνύεται εις πάντα δουλόφρονα και αναξιοπρεπή. Χρήματα του αγρίως φορολογουμένου Κυπριακού λαού διατίθενται προς εξαγοράν συνειδητέσεων και αφειδώς εξοδέυονται εις την Κυβερνητικήν προπαγάνδαν και επιβολήν των κυβερνητικών πολιτικών σχεδίων, ουχί δε υπέρ της πραγματικής προόδου και ευημερίας του τόπου. Περιττόν να αναφερθώμεν και εις την κυβερνητικήν μηχανήν, ήτις κατέστη πλούσιον πρυτανείον των ενταύθα Αγγλων, εν πολλοίς ανικάνων, αποικιακών υπαλλήλων και τινων δουλοφρόνων Κυπρίων και ήτις αναλίσκει τα **66%** των όλων ετησίων εξόδων του Κυπριακού προϋπολογισμού.

Η οικονομική καταπίεσις χρησιμοποιείται υπό της Κυβερνήσεως ως το κυριώτερον όπλον πολιτικής διαφθοράς και εθνικής διαβρώσεως.

Τα σχολεία Μ. Παιδείας αντιμετώπιζον σήμερα τεράστιον οικονομικόν πρόβλημα διά την συντήρησιν των. Βαρεία άλλως τε είναι η φορολογία του λαού υπέρ των σχολείων του. Αντί τούτου όμως η Κυβέρνησις επεδίωξε να εξαγοράση τας εκπαιδευτικάς ελευθερίας του λαού διά των ιδίων αυτού χρημάτων. Μέχρι του **1936**

ενίσχυσεν οικονομικώς την Μ. Παιδείαν άνευ όρων και ανταλλαγμάτων, από φορολογίαν επιβληθείσαν ειδικώς προς τον σκοπόν αυτόν. Διά να συνεχίση όμως την οικονομικήν ενίσχυσιν της εζήτησεν από τα σχολεία Μ. Παιδείας την παροαδοχήν ωρισμένων όρων. Οσα σχολεία απεδέχθησαν τους κυβερνητικούς όρους λαμβάνουν επιχορήγησιν, τα δε άλλα ουδεμιάς οικονομικής ενισχύσεως εκ μέρους της Κυβερνήσεως τυγχάνουν. Εν τούτοις η ειδική διά τα σχολεία Μ. Παιδείας φορολογία συνεχίζεται, το δε εισπραττόμενον ποσόν χρησιμοποιείται διά σκοπούς αλλοτρίους και διά την συντήρησιν και αυτής ακόμη της εν Λευκωσία Αγγλικής Σχολής.

Αφού λοιπόν η Κυβέρνησις υποδούλωσε την κατωτέραν εκπαίδευσιν και κατέστησε τους δημοδιδασκάλους κατ' ουσίαν κυβερνητικούς υπαλλήλους με φίμωτρον εις το στόμα ώστε να μη δύνανται να μορφώσουν εθνοπρεπώς τα τέκνα μας, επιδιώκει τώρα συστηματικώς την άλωσιν της Μ. Παιδείας. Μετά τον περιοριστικόν νόμον του **1935** την κατάργησιν του Παγκυπρίου Διδασκαλείου Αρρένων και του Διδασκαλείου Θηλέων και την ίδρυσιν του Κυβερνητικού Διδασκαλικού Κολλεγίου Μόρφου, εις το οποίον οι Έλληνες διδάσκαλοι συνδιδάσκονται μετά των Τούρκων στοιχεία ξένα προς τας εθνικάς ρίζας της Παιδείας μας, η αγγλική Κυβέρνησις εθέσπισε τον περί "δημοσίων επιχορηγουμένων σχολείων" νόμον του **1952** διά του οποίου προσπαθεί τεχνηέντως να μεταβιβάση έναντι οικονομικών ανταλλαγμάτων πάσαν διοικητικήν οικονομικήν και πλείστας ακόμη καθαρώς εκπαιδευτικές εξουσίας εις τον Κυβερνήτην ή τον διευθυντήν της Παιδείας.

Ο Κυπριακός λαός αντέδρασεν ως γνωστόν εναντίον της κυβερνητικής ταύτης επί των σχολείων Μ. Παιδείας επιβουλής και πλην μιας περιπτώσεως της σχολής Πολεμίου, κατέστησε τον κυβερνητικόν νόμον γράμμα κενόν.

Η Κυβέρνησις όμως δεν παρητήθη των σχεδίων της. Ούτω τον Ιούνιον του **1953** εθέσπισε νέον περί

Παιδείας νόμον βάσει του οποίου δυνατόν να διορίζονται Σχολικάί Εφορείαι αποτελούμεναι από αλλοδόξους και αλλοθρήσκους πολίτας ή κυβερνητικούς υπαλλήλους. Βάσει του νόμου τούτου αντεκατεστάθη η σχολική εφορεία Πάφου διά τριών Κυβερνητικών υπαλλήλων.

Νέον νόμον εδημοσίευσε κατά το τρέχον έτος η Κυβέρνησις, δυνάμει του οποίου ο Κυβερνήτης αντί να διατάξη τον διευθυντήν της Μέσης Παιδείας να διαγράψη από το μητρώον ένα σχολείον Μέσης Παιδείας, θα δύναται να επιβάλει όρους και περιορισμούς διά τον έλεγχο των σχολείων αυτού. Παν πρόσωπον ενεργούν αντιθέτως ή αποτυγχάνον να συμμορφωθή προς τους τοιούτους όρους και περιορισμούς, θα είναι ένοχον παραπτώματος και θα υπόκειται εις τιμωρίαν.

Είναι κατάδηλον ότι διά της εν γένει πολικής της η Κυβέρνησις αποβλέπει εις το να υπαγάγη εξ ολοκλήρου υπό τον έλεγχο της τα σχολεία Μ. Παιδείας, να τροποποιήση το πρόγραμμα και να μεταβάλη τον χαρακτήρα αυτών, ώστε να παύσουν πλέον τα σχολεία μας να είναι μέσον εθνικής διαπαιδαγωγήσεως της κυπριακής νεολαίας (...) προσπάθεια να αφαιρεθούν από το λαό και τα τελευταία λείψανα εκπαιδευτικών του ελευθεριών και να ανατραπή η εθνική βάσις της παιδείας του, παρουσιάζεται υπό της κυβερνήσεως ως υπαγορευθείσα από ειλικρινές ενδιαφέρον προς την λαϊκήν παιδείαν και ως τείνουσα να καταστήση προσιτήν εις τας απορωτέρας τάξεις την Μ. Εκπαίδευσιν διά της οικονομικής ενισχύσεως αυτής.

Αλλά δεν είναι η Παιδεία το μόνον πεδίον μάχης εις το οποίον η Κυβέρνησις εφαρμόζει υπονομευτική πολιτική και ιδιαιτέρως χρησιμοποιεί το οικονομικόν όπλον αν και το πεδίον τούτο είναι το σπουδαιότερον και εις τα άλλα πεδία η ίδια ασκείται πολιτική.

Η γεωργία εγκατελείφθη καθ' ολοκληρίαν εις την ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν. Τεσσαράκοντα έτη μετά την βρετανικήν κατοχήν της Νήσου ο **Captain C.W.S Orr**,

πρώην αρχιγραμματείς της Κυπριακής Κυβερνήσεως εις βιβλίον του υπό τον τίτλον "Η κύπρος υπό βρετανικήν διακυβέρνησιν" εκδοθέν το **1918** περιγράφει ως εξής την κατάστασιν των αγροτικών πληθυσμών της νήσου: "Η αγροτική ζωή εν Κύπρω κατά τον **20ον** αιώνα ελάχιστα διαφέρει από ό,τι αύτη υπήρξε κατά τας τρεις προηγουμένας χιλιετηρίδας, αι πλίνθινοι οικίαι τα λιθόστρωτα αλώνια, τα πρωτόγονα γεωργικά εργαλεία αναπολούν το ζοφερόν παρελθόν, τας ημέρας του πρωίμου πολιτισμού. Το ξύλινον άροτρον με το αιχμηρόν μεταλλικόν υνίον είναι παρόμοιον εκείνου, το οποίον απεικονίζεται εις τους τοίχους των αρχαίων ναών και το οποίον εχρησιμοποιήθη επί χιλιετηρίδας".

Νομίζομεν ότι δεν άλλαξε και πολύ μέχρι σήμερον η κατάστασις. Μόνον μερικά γεωργικά μηχανήματα έχουν εισαχθή, η γεωργική όμως παραγωγή συνεχώς οπισθοδρομεί. Ούτω ενώ το **1895** η παραγωγή σίτου εν Κύπρω ανήρχετο εις **2.253.327** κοιλιά, το **1951** κατήλθεν εις **1.261.005** και το **1952** εις **2.076.044** κοιλιά.

Η οπισθοδρόμησις αύτη ωμολογήθη και υπ' αυτής της Κυβερνήσεως. Εις το τεύχος του παρελθόντος Δεκεμβρίου της Κυπριακής Επιθεωρήσεως, επισήμου Κυβερνητικού προπαγανδιστικού οργάνου, σημειούνται τα εξής χαρακτηριστικά: "Ενώ μεταξύ των ετών **1940** και **1950** ο πληθυσμός της νήσου ηυξήθη κατά **25%**, το επίπεδον της παραγωγής τροφίμων δι' επιτόπιον κατανάλωσιν δεν ηυξήθη. Αυτά είναι τα συγγνά γεγονότα που αντιμετωπίζονται από τα αρμόδια τμήματα της Κυβερνήσεως και τας Επαρχιακάς διοικήσεις, που συνεργάζονται διά την εξεύρεσιν λύσεων των παρουσιαζομένων προβλημάτων". Δεν γνωρίζομεν ποίας λύσεις μελετούν τα αρμόδια τμήματα και αι Επαρχιακαί διοικήσεις. Εκείνο το οποίον γνωρίζομεν είναι ότι ενώ εν Κύπρω η παραγωγή τροφίμων ευρίσκεται σήμερον εις κατώτερον επίπεδον εκείνου του **1895**, εν Ελλάδι, παρά τους πολέμους και τας συμφοράς, αι οποίαι έπληξαν την χώραν, η παραγωγή τροφίμων έχει υπερβή κατά **30** έως **100%** το

προπολεμικόν επίπεδον.

Η κατάσταση του Κυπρίου αγρότου είναι σήμερα απελπιστική. Τα προϊόντα του δεν ευρίσκουν αγοράς. Τα ενυπόθηκα δάνεια του αγροτικού πληθυσμού συνεχώς ανέρχονται. Και η δραματική αύτη άνοδος των χρεών θα συνεχίζεται, εφ' όσον οι παράγοντες, οίτινες έχουν δημιουργήσει την τριαύτην πικράν κατάστασιν μένουν αμετάβλητοι.

Δύο κύρια προβλήματα, η διάβρωση του εδάφους και η άρδευσις των γαιών μένουν από **76** ετών αγγλικής κατοχής άλυτα. Ειδικός εδαφολόγος των Ηνωμένων Εθνών επισκεφθείς την Κύπρον το **1951** εδήλωσεν ότι η νήσος θα έχη να ανιμετωπίση πείναν κατά τα προσεχή **50-100** έτη, εάν δεν ληθούσιν τα κατάλληλα μέτρα προς οικονομικού επιπέδου.

Ενδείξεις όμως κυβερνητικής στοργικής πολιτικής έναντι των αγροτών δεν είναι η από του **1938** ίδρυσις Συνεργατικής Κεντρικής Τραπεζής και συνεργατικών εταιρειών διαφόρων τύπων; Αδιστάκτως απαντώμεν όχι, είμεθα υπέρ του συνεργατισμού, ο οποίος είς άλλας χώρας ελευθέρας, απέβη ωφελιμώτατος. Οικονομικώς ωφέλιμος βεβαίως είναι και εις την Κύπρον ο συνεργατισμός. Δεν παραβλέπομεν όμως το γεγονός ότι η Κυβέρνησις διά του συνεργατισμού επιδιώκει και ίδια πολιτικά οφέλη. Διά του συνεργατικού δικτύου προσπαθεί εις έκαστον χωρίον να αγρεύση οπαδούς, και να δημιουργήση φιλικυβερνητικούς πυρήνας. Ο γραμματεύς εκάστης συνεργατικής εταιρείας πρέπει να τυγχάνη της εγκρίσεως του εφόρου των συνεργατικών. Είναι χαρακτηριστικόν δε το γεγονός ότι τελευταίως ευνοούμενοι της Κυβερνήσεως μουκτάραι, είναι και γραμματεείς συνεργατικών. Με άλλους λόγους και ο συνεργατικός θεσμός, διά τον οποίον η Κυβέρνησις εναβρύνεται ότι δι' αυτού κατηργήθη η τοκογλυφία, παρέχονται δάνεια, προμηθεύονται οι αγρόται λιπάσματα και άλλα είδη, είναι συγχρόνως και μέσον κυβερνητικής επιρροής επί του αγροτικού πληθυσμού. Το "φοβού τους Δαναούς

και δώρα φέροντας" δεν απηλήθευσε μόνον διά τους τότε Δαναούς, αλλά επαληθεύει και σήμερα διά την Κυπριακήν Κυβέρνησιν. Αλλ' ούτε και σημαντικά είναι διά τους αγρότας τα διά του συνεργατισμού ωφελήματα, εφόσον η συνεργατική Κεντρική Τράπεζα δεν παρέχει μακροπρόθεσμα δάνεια, ο δε τόκος των βραχυπροθέσμων δανείων και των περιορισμένων μεσοπροθέσμων δανείων είναι αρκετά υψηλός. Η Α.Ε. ο Κυβερνήτης ομιλών κατά την τελευταίαν ετησίαν γενικήν συνέλευσιν της Συνεργατικής Κεντρικής Τραπεζής είπε μεταξύ άλλων τα εξής: "Ο γεωργός αντιθέτως προς τα παλαιά έτη, πρέπει να εκφύγη από τας χείρας των τοκιστών. Πρέπει να έχει αρκετάς ευκολίας διά πίστωσιν υπό ευνοϊκούς όρους και να είναι ασφαλής από την εκμετάλλευσιν παντός είδους. Αι πιστωτικάί εταιρείαι πρέπει να του παρέχουν την πίστωσιν την οποίαν χρειάζεται. Εις μίαν γωργικήν χώραν όπως η Κύπρος, την βάσιν του κινήματος πρέπει να την αποτελούν αι πιστωτικάί εταιρείαι και πολύ ορθώς αρχίσαμε με τας πιστωτικάς εταιρείας προς λύσιν του προβλήματος της πιστώσεως και κατόπιν επροχωρήσατε προς άλλας κατευθύνσεις".

Παρετήρησεν επίσης η Α. Εξοχότης ότι η συνεργατική κίνησις ευημερεί και η οικονομική κατάστασις διά τας συνήθεις ανάγκας είναι υγιής. Λυπούμεθα πολύ να παρατηρήσωμεν ότι τα λεχθέντα υπό του Κυβερνήτου δεν αναποκρίνονται προς την πραγματικότητα. " Η συνεργατική Τράπεζα μετά δυσκολίας ανταποκρίνεται προς τας βραχυπροθέσμους ανάγκας των μελών, η τράπεζα εκδίδει επίσης και μεσοπρόθεσμα δάνεια, αλλά λόγω ανεπαρκείας κεφαλαίων κατά τα τελευταία έτη περιώρισε κατά πολύ την έκδοσιν τοιούτων δανείων. Τα εκδιδόμενα υπό της τραπεζής χρεωλυτικά δάνεια είναι ασήμαντα".

Αυτά ακριβώς είπεν εκπρόσωπος της Κ. Επιτροπής της Συνεργατικής Τραπεζής προσφωνών τον Εξοχώτατον κατά την τελευταίαν Γενικήν Συνέλευσιν της τραπεζής. Δεν ευημερεί, λοιπόν η Συνεργατική κίνησις. Μακροπρόθεσμα δάνεια δεν παρέχονται, τα

βραχυπρόθεσμα περιορίστησαν και τα χρεωλυτικά είναι ασήμαντα (...) Εννοείται ότι και ο τόκος των παρεχομένων υπό της συνεργατικής περιορισμένων δανείων δεν είναι μικρός. Ανέρχεται εις **7%**. Και όμως το συνεργατικόν κίνημα ηδύνατο να αναπτυχθή και μακροπρόθεσμα δάνεια να παρείχοντο εις τους γεωργούς με χαμηλόν τόκον, εάν μετεφέρθησαν εις Αγγλίαν και συν τω χρόνω ανήλθον εις το ποσόν των δεκαεπτάμισυ εκατομμυρίων λιρών επεχορηγείτο η συνεργατική Τράπεζα και εβοηθούντο οι γεωργοί, οι οποίοι δανείζονται με υψηλότατον τόκον, ενώ κυπριακά χρήματα είναι τοποθετημένα εις Αγγλίαν με τόκον **1.1/2%**.

Αυτή είναι φιλόστοργος πολιτική της αγγλικής Κυβερνήσεως, η οποία δεν παύει ομιλούσα περί αποικιακής αναπτύξεως, περί ευημερίας της νήσου μας υπό την αγγλικήν διοίκησιν. Δεν διστάζει μάλιστα και να προπαγανδίζει ότι η Κύπρος έχει οικονομικά οφέλη από την αγγλικήν αυτοκρατορίαν και ότι θα δυστυχήση εάν ενωθή με την Ελλάδα. Αλλά ποία τα οικονομικά οφέλη; Βοηθείται η Κύπρος από το αγγλικόν θησαυροφυλάκιον διά την ανάπτυξιν της; Οχι. Το αντίθετο συμβαίνει. Η Κύπρος είναι αντικείμενο οικονομικής εκμεταλλεύσεως υπό των Αγγλων κατά τρόπον ασύστολον. Η εκμετάλλευσις ήρχισεν από της πρώτης στιγμής της υπογραφής της επονειδίστου εκείνης πράξεως αγοραπωλησίας της νήσου μας. Διά συμφωνητικού εγγράφου Αγγλίας και Τουρκίας η Κύπρος περιήρχετο από τους Τούρκους εις τους Αγγλους υπό τον όρον οι τελευταίοι να πληρώνουν εις την Υψηλήν Πύλην ετησίως ποσόν **92.800** λιρών. Την οικονομικήν αυτήν υποχρέωσιν των οι Αγγλοι μετέθεσαν εις τους κυπρίους και υπεχρέωσαν τον Κυπριακόν λαόν διά φορολογίας να καταβάλη το ποσόν αυτό, του οποίου η πληρωμή συνεχίζετο επί πενήντα έτη υπό μορφήν φόρου υποτελείας, ενώ οι Αγγλοι ουδέν ποσόν εκ των χρημάτων τούτων επλήρωσαν εις τους Τούρκους. Ούτε λόγος γίνεται εκ μέρους των Αγγλων διά την επιστροφήν των κυπριακών αυτών χρημάτων τα οποία με τα άλλα ποσά άτινα εισέβρευσαν

εις το λεγόμενον "Μικτό Αποικιακόν Ταμείον" ή εστάλησαν προς "επένδυσιν" εις την Αγγλίαν, ανέρχονται εις αρκετά εκατομμύρια λιρών. Ενώ δε διά τα χρήματά μας τα οποία ευρίσκονται εις Αγγλίαν λογίζεται τόκος $1 \frac{1}{2}\%$ όταν η Κύπρος χρειασθή δάνεια έρχονται οι Αγγλοι κεφαλαιούχοι προσφέροντες δάνεια με υψηλούς τόκους.

Αποδεικνύονται πράγματι οι Αγγλοι έμποροι δαιμόνιοι αποκομίζοντες από τον τόπον μας κέρδη τεράστια. Το εμπορικό των πνεύμα καταφαίνεται εάν ρίψωμεν ένα βλέμμα εις την Κυπριακήν εμπορικήν κίνησιν εις τας εισαγωγάς και εξαγωγάς μας. Τα πλείστα των εισαγομένων εμπορευμάτων, είμεθα υποχρεωμένοι να εισαγάγωμεν από την Αγγλίαν, ενώ η Αγγλία απορροφά μικρόν μόνον μέρος των εξαγωγών μας. Απομυζά δε οικονομικώς την Κύπρον κατά δύο τρόπους: Πρώτον διότι διά τα εισαγώμενα εις Κύπρον εμπορεύματα επιφορτίζει τον Κυπριακόν λαόν με βαρύτατους φόρους. Επί πλέον ενώ πλείστα των εκ της Αγγλίας εισαγωμένων εμπορευμάτων προσφέρονται εις την Κυπριακήν αγοράν εις πολύ υψηλοτέρας τιμάς εν συγκρίσει με τας τιμάς προϊόντων εξάλλων χωρών αποστερεί την Κύπρον την ευκαιρίαν να προμηθευθη ταύτα εις χαμηλάς τιμάς. Εν τω μεταξύ η ανισοσκέλεια εισαγωγών και εξαγωγών γίνεται κατ' έτος μεγαλυτέρας, κατά το παρελθόν έτος αι εισαγωγαί ήσαν κατά **5.508.290** λίρας μεγαλύτεραι των εξαγωγών. Ελάχισται χώραι παρουσιάζουν τοιαύτην εμπορικήν ανισοσκέλειαν. Η κατάστασις αποβαίνει μάλλον ανησυχητική εάν ληφθή υπ' όψιν ότι πλέον των **50%** των εξαγωγών αντιπροσωπεύουν αξίαν των εξαγομένων μεταλλευμάτων, εκ των οποίων ο Κυπριακός λαός δεν καρπούται εις την πραγματικότητα ειμή ελάχιστα.

Παρά την ανισοσκέλειαν αυτήν η Κυβέρνησις επιτρέπει και εις πλείστας περιπτώσεις ενθαρύνει την εκ της Αγγλίας εισαγωγήν μεγάλης ποσότητος ειδών, αδιαφορούσα διά την ανισοσκέλειαν και διά τας τεραστίας ποσότητας συναλλάγματος, το οποίον εξάγεται κατ' έτος διά την κάλυψιν των ειδών αυτών.

Εφ' όσον όμως το συνάλλαγμα αυτό διοχετεύεται εις Αγγλίαν, ουχί αδιαφορία, αλλ' ενθάρρυνσις μάλλον επιδεικνύεται υπό της Κυβερνήσεως διά την συνέχισιν της καταστάσεως.

Είναι πασίδηλον ότι το υπό της Αγγλίας εφαρμοζόμενον αποικιακόν σύστημα είναι τρόπος εκμεταλλεύσεως των υπ' αυτήν περιοχών. Μαρτυρεί τούτο και το γεγονός ότι εις μέρη τα οποία ηναγκάσθη η Αγγλία να εγκαταλείψη όπως επί παραδείγματι αι Ινδίαί, το κατ' άτομον εισόδημα ανήλθεν αισθητώσ.

Θα ήτο μακρυγορία να ασχοληθώμεν περαιτέρω με την εν Κύπρω ασκουμένην αγγλικήν πολιτικήν, η οποία εις εν και μόνον αποβλέπει, την συνέχισιν της κατοχής της νήσου μας και την εκμετάλλευσιν της. Προς τον σκοπόν αυτόν μηχανεύεται το παν. Αδιαφορεί διά τα προβλήματα του τόπου διά να δημιουργή αδιέξοδον και να μας μεταβάλη εις ευτελείς επαίτας υποκινουμένους προ των αρχόντων Αγγλων και ζητούντας έλεος και οίκτον. Εάν δείξη ενδιαφέρον, το ενδιαφέρον τούτο είναι ύποπτον. Ενδιαφέρεται υπό όρους. Ανταλλάγματα ζητεί διά το ενδιαφέρον της. Εν ονόματι του αγγλικού συμφέροντος ρυθμίζονται τα πάντα. Ασκεί πολιτικήν κααπιέσεως διά να κάμψη τον αγώνα των Κυπρίων. Εφαρμόζει οικονομικήν πολιτικήν τοιαύτην, ώστε να γονατίση ο λαός και αφού περιπέσει εις κατάστασιν πτωχεύσεως να έλθη εις ευτελείς συμβιασμούς μετά του κυριάρχου καταπαύων τον αγώνα διά την ελευθερίαν και επιζητών λύσιν των πολλαπλών του προβλημάτων, τα οποία επιδεξίως δημιουργεί και προβάλλει η αποικιακή διοίκησις.

Υποδεικνύεται όμως υπό της αγγλικής κυβερνήσεως τρόπος λύσεως των προβλημάτων μας. Είναι δε ούτος το σύνταγμα. Διά την άλωσιν της Τροίας επενόησαν οι Αχαιοί τον Δούρειον Ιππον. Διά την άλωσιν της ελευθερίας κυπρίας ψυχής, η οποία ως τείχος ισχυρόν ανθίσταται εις τα κύματα του βρετανικού ιμπεριαλισμού, επενόησαν οι Αγγλοι τον Δούρειον Ιππον του συντάγματος. Υπερηφάνως ο κυπριακός λαός απέρριψε το σύνταγμα διαδηλών την

μοναδικήν αξίωσιν του δι' ελευθερίαν και ένωσιν μετά της Ελλάδος. Η συνταγματική όμως προσφορά εξακολουθεί υφισταμένη. Εχομεν την πεποίθησιν ότι προ των τειχών της Κυπριακής ψυχής θα θρυμματισθή και πάλιν ο Δούρειος Ιππος της συνταγματικής προσφοράς. Οι Άγγλοι ανεδείχθησαν επιδεξιώτατοι χαλκευταί των ανθρωπίνων δεσμών δουλείας εις την παγκόσμιον ιστορίαν των δύο τελευταίων αιώνων. Με την μακράν αποικιακήν των πείραν και με την πολιτικήν αγχίνουσαν επιδιώκουν διά του συντάγματος την χάλκευσιν των δεσμών δουλείας μας. Με την εφαρμογήν οικονομικής πολιτικής καταθλιπτικής διά τον λαόν καλλιεργούν συστηματικώς το έδαφος διά την εκ μέρους μας αποδοχήν συντάγματος. Αλλ' οιαιδήποτε και αν είναι αι συνθήκαι της υπό αγγλικήν κατοχήν διαβίωσης μας αποκρούομεν το σύνταγμα. Η προσφορά συντάγματος και η εκ μέρους μας αποδοχή του θα είναι διά μεν τους Άγγλους μια λύσις του αδιεξόδου προ του οποίου ευρίσκονται εκ της εξελίξεως του εθνικού ζητήματος μας. Δι' ημάς όμως μια μόνον λύσις της ιεράς εθνικής μας υποθέσεως. Μη λησμονώμεν ότι σύνταγμα εδόθη εις άλλας (χώρας) υπό αγγλικά συμφέροντα. Μετά πεποιθήσεως φρονούμεν ότι αν ο κυπριακός λαός εδέχετο την συνταγματικήν προσφοράν κατά το **1947** ουδεμία πρόοδος θα εσημειούτο εις το ζήτημά μας, θα καθηλούτο δε τούτο ή άλλον θα οπισθοχώρει. Και δεν θα εγίνετο σήμερον λόγος ούτε εις την Κύπρον ούτε εις την ελευθέραν Πατρίδα περί προσφυγής εις τα Ηνωμένα Έθνη διά τον λόγον ότι δεν θα υφίστατο σχεδόν διά του συντάγματος. Μερικοί νομίζουν ότι ιδίως το σύνταγμα θα είναι έπαλξις διαγωγής αγώνος διά την ελευθερίαν. Αντιφρονούμεν αδιστάκτως. Επαλξις θα είναι διά τους Άγγλους εις διατήρησιν του καθεστώτος. Κρημνός θα είναι δι' ημάς. Και αυτός ακόμη ο πολυμήχανος πρώην Κυβερνήτης της νήσου ο Σερ Ρόναλντ Στορρς παραδέχεται ότι το σύνταγμα θα απομακρύνη τον Κυπριακόν λαόν από την Ένωσιν.

Εις το βιβλίον του "Προσανατολισμοί" γράφει

τα εξής χαρακτηριστικά: "Αρχηγός της ελληνικής Αντιπολιτεύσεως εις το Νομοθετικόν Συμβούλιον και ο πλέον έξυπνος και επιβλητικός ήτο ο Πανιερώτατος Νικόδημος Μυλωνάς. Εξετίμων τον Επίσκοπον και διαρκούσης μιας επισκέψεως του προς εμέ, επωφελούμενος των παραπόνων αυτού και των άλλων βουλευτών εναντίον του ισχύοντος τότε συντάγματος, τον παρεκάλεσα να εισηγηθή καλύτερον σύνταγμα. Μου υπεσχέθη ότι θα το έπρατιεν, αλλ' ουδέποτε το έπραξε, διότι αναμφιβόλως αντελαμβάνετο ότι οιαδήποτε επέκτασις της αυτοκυβερνήσεως υπό το βρειτανικόν Στέμμα θα εξησθένει το λαϊκόν αίσθημα δι' ενωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα". Ως εκπρόσωποι του Κυπριακού λαού εις την Εθνοσυνέλευσιν αυτήν ας διακηρύξωμεν και παν ότι αποκρούομεν οιανδήποτε μορφήν συντάγματος και μια είναι η αξίωσις μας. Η ελευθερία διά της ενώσεως με την Ελλάδα. Διά την πραγματοποίησιν της αξιώσεως αυτής θα συνεχίσωμεν τον αγώνα.

Αλλ' οι Αγγλοι προσπαθούν δια νέου αντιπερισπασμού να αντιδράσουν κατά του αγώνος μας. Μετά την εκδίωξιν των εκ της Αιγύπτου αντικαθιστούν το Σουέζ διά της Κύπρου. Απαλλοτριούν τα κτήματα γεωργών και πυρετωδώς γίνονται βάσεις στρατιωτικάί. Βάσεις διά την άμυναν και προάσπισιν της ελευθερίας. Οποίον, αληθώς της υποκρισίας μέγεθος, επί τόπου υποδούλου να γίνονται βάσεις αμύνης διά την ελευθερίαν. Ειλικρινείς θα ήσαν εάν έλεγον οι Αγγλοι ότι κάμνουν βάσεις αμύνης των ιδίων συμφερόντων (και) θυσιάζεται η Κυπριακή ελευθερία.

Ο αγών μας υπήρξεν ειρηνικός και τοιούτος εξακολουθεί να είναι μέχρι σήμερον, ότε το ζήτημα μας έφθασε προς των πυλών των Ηνωμένων Εθνών. Μέχρι της 22ας προσεχούς μηνός Αυγούστου θα είναι εγγεγραμμένον εις την ημερησίαν διάταξιν των εργασιών της Γεν. Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών. Η ελληνική Κυβέρνησις εξήγγειλεν ήδη επανειλημμένως την αμετάκλητον απόφασιν της να ζητήση την εγγραφήν

του ζητήματος μας προς συζήτησιν εις τον Οργανισμόν Ηνωμένων Εθνών αν μέχρι της προβλεπομένης υπό του Καταστατικού Χάρτου του Οργανισμού προθεσμίας δι' εγγραφών, δεν θελήση η Αγγλία να έλθη εις διμερείς συνομιλίας μετά της Ελλάδος διά φιλικήν λύσιν του ζητήματος. Υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως κατ' επανάληψιν εγένοντο προτάσεις περί φιλικών συνομιλιών επί του Κυπριακού θέματος. Ακαμπτos όμως υπήρξεν η στάσις της αγγλικής Κυβερνήσεως και εκλείσθη η οδός προς συνάντησιν και φιλικάς συνομιλίας, εις μάτην έγινεν επίκλησις της ελληνοβρετανικής φιλίας. Όταν προχθές εις συζήτησιν εν τη Βουλή των Κοινοτήτων παρετηρήθη υπό βουλευτού ότι η βρετανική Κυβέρνησις πρέπει να αναθεωρήση την άρνησιν της και να συζητήση το μέλλον της Κύπρου μετά της Ελληνικής κυβερνήσεως και ότι τούτο θα είχεν ευνοϊκήν επίδρασιν εις την άμυναν της Μ. Ανατολής ο υφυπουργός των Εξωτερικών απήντησεν ότι "η ασφάλεια της Μέσης Ανατολής είναι εκ των παραγόντων τους οποίους η βρετανική Κυβέρνησις έλαβεν υπ' όψιν". Διά την ασφάλειαν, λοιπόν της Μ. Ανατολής πρέπει να παραμένη υπόδουλος Κύπρος εις τους Αγγλους. Επιχείρημα, το οποίον μόνον η εφευρετικότης της αγγλικής διπλωματίας ηδύνατο να προβάλη, απίθανον δεν είναι να ακούσωμεν ότι πλέον ο λόγος κατακρατήσεως της Κύπρου είναι η ασφάλεια αυτού τούτου του Κυπριακού λαού.

Επιχειρήματα αβάσιμα θα ακούσωμεν και κατά την συζήτησιν του ζητήματος μας εις τα Ηνωμένα Εθνη. Ηδη ο Αγγλος υφυπουργός των Εξωτερικών κ. Πάρκερ ομιλών κατά την 20ην τρέχοντος μηνός εις την Βουλήν των κοινοτήτων, εδήλωσε ότι θεωρεί το κυπριακόν ως ζήτημα, " εσωτερικόν" της Αγγλίας και ότι επομένως βάσει της 7ης παραγράφου του 2ου άρθρου του Καταστατικού των Ηνωμένων Εθνών, η Γεν. Συνέλευσις δεν έχει δικαίωμα να συζητήση επί του θέματος. Αλλ'εάν αι υποθέσεις αυτοδιαθέσεων, των διεθνών οργανισμών και συμβάσεως; Εάν το Κυπριακόν είναι εσωτερικόν ζήτημα της Αγγλίας διατί τότε η αγγλική

Κυβέρνησις συμμορφουμένη προς διάταξιν άρθρου του Καταστατικού των Ηνωμένων Εθνών δίδει κατ' έτος έκθεσιν επί Κύπρου; Ανεξαρτήτως όμως τούτου πως δύναται η αγγλική Κυβέρνησις να χαρακτηρίσω ως εσωτερικήν της υπόθεσιν το κυπριακόν εθνικόν αίτημα το οποίον αυτός ούτος ο σημερινός πρωθυπουργός της Αγγλίας κ. Τσώρτσιλ εις λόγον του προς το Κυπριακόν Κοινοβούλιον το 1907 είχε χαρακτηρίσει ως "φυσικόν" προσθέσας ότι το "ιδεώδες τούτο πρέπει να επιδιώκουν οι Έλληνες κύπριοι ευθαρσώς και επιμόνως". Και πως είναι εσωτερική υπόθεσις της Αγγλίας η εθνική υπόθεσις μιας νήσου, την οποίαν αυτή αύτη η Αγγλία προσέφερε το 1915 εις την Ελλάδα, αναγνωρίζουσα ούτως εμπράκτως το δίκαιον του Κυπριακού λαού;

Και δι' άλλα παρεμφερή προς το κυπριακόν ζήτημα, ως τα προβλήματα του Μαρόκου και Τύνιδος επεχειρήθη υπό των ενδιαφορέων να χαρακτηρισθούν ως εσωτερικά των ζητημάτων χωρίς όμως να επιτευχθή η επιβολή τοιαύτης απόψεως επί της πλειοψηφίας των μελών του Οργανισμού.

Αλλ' ίσως άλλα επιχειρήματα θα προβάλη η αγγλική διπλωματία ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών διά να επιτύχη απόρριψιν της υποθέσεως μας. Νομιζομεν όμως ότι δεν θα επιτύχη διότι η υπόθεσις μας στηρίζεται επί βασικών αρχών του Καταστατικού του ΟΗΕ.

Δεν γνωρίζομεν ακόμη ποίον θα είναι το παριεχόμενον της ελληνικής προσφυγής διά το κυπριακόν. Η ελληνική Κυβέρνησις δύναται να παρουσιάση το ζήτημα ως αξίωσιν του Κυπριακού λαού ζητούντος την πραγματοποίησιν του περί αυτοδιαθέσεως δικαιώματος του ότι και θα παραπεμφθή εις την Δ. Επιτροπήν της Γεν. Συνελεύσεως. Η θα εμφανίση τούτο ως διαφοράν μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας και θα παραπεμφθή εις την πολιτικήν επιτροπήν της Γεν. Συνελεύσεως. Οι αρμόδιοι του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών θα σταθμίσουν ασφαλώς ποία η προτιμότερα μορφή προσφυγής.

Αλλά ποίας ελπίδας τρέφομεν εκ της προσφυγής

εις τα Ηνωμένα Έθνη; Τα Ηνωμένα Έθνη είπομεν και άλλοτε, είναι στάδιον από το οποίον πρέπει να διέλθωμεν. Εάν επιτύχωμεν υπέρ ημών ευνοϊκήν απόφασιν, όπως και ελπίζομεν τεράστιον θα είναι το κέρδος διά το ζήτημά μας, έγομεν απλώς κέρδος και όχι λύσιν του ζητήματος, διότι οι Άγγλοι δεν θα θελήσουν πιθανώς να σεβασθούν απόφασιν των Ηνωμένων Εθνών υπέρ ημών. Αλλα τότε το γόητρον και το κύρος των θα υποστή πλήρη καταρράκωσιν όταν αυτοί, οι οποίοι εμφανίζονται ως στυλοβάται του Διεθνούς αυτού Οργανισμού αρνούνται την εκτέλεσιν αποφάσεων του.

Αι στιγμαί τας οποίας διερχόμεθα είναι ιστορικά. Τα φιλελεύθερα Έθνη έχουν αυτήν την στιγμήν εστραμμένα τα βλέμματα των προς ημάς. Διότι ο αγών ημών δεν είναι συνήθης αγών. Είναι ο ευγενέστερος αγών τον οποίον δύναται να διεξαγάγη εις, αποτελεί δε την έκφρασιν των υψηλοτέρων ιδεωδών προς τα οποία στέλνει η ανθρωπότης και επί των οποίων ο ελεύθερος κόσμος στηρίζει την ηθικήν και πνευματικήν του επιβίωσιν.

Εις τον αγώνα τούτον υπέρ της ελευθερίας καλούμεθα να προσφέρωμεν τα πάντα. Ουδείς ας λυποψηγήσει. Ουδείς ας ορρωδήσει. Το μέλλον ημών, το μέλλον των τέκνων μας, επιβάλλει μετά θάρρους και σταθεράς αποφασιστικότητος, να αντιμετωπίσωμεν τα παρόντα και διά της ευψυχίας μας να οικοδομήσωμεν μίαν αυτών ευτυχή αύριον. Και την ευχήν αυτήν αύριον θα την αποκτήσωμεν μόνον εάν με πίστιν με αυτοθυσίαν και αυταπάρνησιν αποδυθώμεν εις τον αγώνα της ενώσεως και μόνον της Ενώσεως".

